

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 29/22
Luksemburgā, 2022. gada 22. februārī

Spriedums lietā C-160/20
Stichting Rookpreventie Jeugd u.c.

Cigaretes ar filtru: ISO izstrādātā metode, lai noteiktu maksimālos darvas, nikotīna un oglekļa monoksīda emisiju līmeņus, uz kuru ir veikta atsauce Savienības tiesībās, ir spēkā, un uz to var atsaukties attiecībā pret cigarešu ražotājiem

Tomēr, tā kā šī metode nav publicēta “Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī”, uz to nevar atsaukties attiecībā pret privātpersonām vispārīgi, tādām kā patērētāju veselības aizsardzības apvienības

2018. gada jūlijā un augustā *Stichting Rookpreventie Jeugd* (Fonds tabakas atkarības novēršanai jauniešu vidū, Nīderlande) un četrpadsmit citi subjekti (turpmāk tekstā – “prasītāji”) iesniedza *Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit* (Nīderlandes Pārtikas produktu un patēriņa preču nekaitīguma iestāde) lūgumu izdot rīkojumu. Prasītāji lūdza šo iestādi, pirmkārt, nodrošināt, lai cigaretēs ar filtru, kas tiek piedāvātas patērētājiem Nīderlandē, ja tās tiek izmantotas atbilstoši to paredzētajam lietojumam, būtu ievēroti darvas, nikotīna un oglekļa monoksīda maksimālie emisiju līmeņi, kas ir paredzēti Direktīvā 2014/40¹, un, otrkārt, izdot tabakas izstrādājumu ražotājiem, importētājiem un izplatītājiem rīkojumu izņemt no tirgus cigaretes ar filtru, kas neatbilst šiem maksimālajiem emisiju līmeņiem.

Par lēmumu, ar kuru tika noraidīts šis lūgums, prasītāji iesniedza administratīvu sūdzību valsts sekretāram. Pēc šīs sūdzības noraidīšanas prasītāji cēla prasību *Rechtbank Rotterdam* (Roterdamas tiesa, Nīderlande). Tie norādīja, ka ar Direktīvas 2014/40 4. panta 1. punktu² nav noteikts pienākums izmantot kādu noteiktu emisiju līmeņu mērīšanas metodi un ka citastarp no dažādiem pētījumiem izriet, ka, lai noteiktu cigarešu ar filtru, kas tiek izmantotas atbilstoši to paredzētajam lietojumam, precīzus emisiju līmeņus, būtu izmantojama cita mērīšanas metode (tā sauktā *Canadian Intense* metode).

Roterdamas tiesa vērsās Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu tostarp par Direktīvas 2014/40 4. panta 1. punkta spēkā esamību saistībā ar pārskatāmības principu³, vairākām Savienības tiesību normām⁴, kā arī Pasaules Veselības organizācijas Vispārējo konvenciju par tabakas uzraudzību⁵.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/40/ES (2014. gada 3. aprīlis) par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz tabakas un saistīto izstrādājumu ražošanu, noformēšanu un pārdošanu un ar ko atceļ Direktīvu 2001/37/EK (OV 2014, L 127, 1. lpp.). Šīs direktīvas 3. panta 1. punktā ir paredzēti maksimālie darvas, nikotīna un oglekļa monoksīda emisiju līmeņi cigaretēm, kas laistas tirgū vai ražotas dalībvalstīs (turpmāk tekstā – “Direktīvā 2014/40 noteiktie maksimālie emisiju līmeņi”).

² Direktīvas 2014/40 4. panta 1. punktā ir noteikts: “Darvas, nikotīna un oglekļa monoksīda emisijas no cigaretēm mēra, pamatojoties uz ISO standartu 4387 darvai, ISO standartu 10315 nikotīnam un ISO standartu 8454 – oglekļa monoksīdam. Darvas, nikotīna un oglekļa monoksīda satura norāžu pareizību [mērījumu precizitāti] nosaka saskaņā ar ISO standartu 8243.”

³ Paredzēts LES 1. panta otrajā daļā un 10. panta 3. punktā, LESD 15. panta 1. punktā un 298. panta 1. punktā, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 42. pantā.

⁴ LESD 114. panta 3. punkts un 297. panta 1. punkts, Padomes Regula (ES) Nr. 216/2013 (2013. gada 7. marts) par *Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša* elektronisko publikāciju (OV 2013, L 69, 1. lpp.) un Hartas 24. un 35. pants.

⁵ Pasaules Veselības organizācijas Vispārējā konvencija par tabakas uzraudzību (turpmāk tekstā – “VKTU”), kura ir noslēgta Ženēvā 2003. gada 21. maijā un kuras dalībnieces ir Eiropas Savienība un tās dalībvalstis.

Ar virspalātas sastāvā pasludināto spriedumu Tiesa apstiprina šīs tiesību normas spēkā esamību, uzskatot, ka tā atbilst tostarp lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu minētajiem Savienības tiesību un starptautisko tiesību principiem un tiesību normām⁶.

Tiesas vērtējums

Pirmkārt, Tiesa nospriež, ka saskaņā ar Direktīvas 2014/40 4. panta 1. punktu cigarešu, kuras ir paredzētas laist tirgū vai kuras tiek ražotas dalībvalstīs, šajā direktīvā noteiktie maksimālie emisiju līmeņi ir jāmēra, piemērojot no *ISO* standartiem, uz kuriem atsauce ir veikta šajā tiesību normā, izrietošās mērīšanas metodes. Proti, tajā ir imperatīvi norādīts uz šiem *ISO* standartiem, un tajā nav minēta neviena cita mērīšanas metode.

Otrkārt, Tiesa vispirms analizē Direktīvas 2014/40 4. panta 1. punkta spēkā esamību saistībā ar pārskatāmības principu. Šajā ziņā tā norāda, ka, lai gan šajā tiesību normā ir atsauce uz *ISO* standartiem, kas nav tikuši publicēti *Oficiālajā Vēstnesī*, tajā nav paredzēti nekādi ierobežojumi piekļuvei šiem standartiem, tostarp tādējādi, ka šī piekļuve tiktu pakārtota nosacījumam par pieteikuma iesniegšanu saskaņā ar noteikumiem par sabiedrības piekļuvei Eiropas iestāžu dokumentiem⁷. Turpinot – attiecībā uz Direktīvas 2014/40 4. panta 1. punkta spēkā esamību saistībā ar Regulu Nr. 216/2013⁸ Tiesa atzīmē, ka atbilstoši judikatūrai šīs direktīvas iekšējais tiesiskums nevar tikt izvērtēts no šīs regulas skatpunkta. Visbeidzot attiecībā uz Direktīvas 2014/40 4. panta 1. punkta spēkā esamību, ņemot vērā LESD 297. panta 1. punktu⁹, lasot to kopsakarā ar tiesiskās drošības principu, Tiesa norāda, ka Savienības likumdevējs, ņemot vērā plašo rīcības brīvību, ko tas izmanto tam piešķirtās kompetences īstenošanā, kad tā rīcība ietver politiska, ekonomiska vai sociāla rakstura izvēli un kad tam ir jāveic sarežģīti izvērtējumi un novērtējumi, savos pieņemamajos tiesību aktos var atsaukties uz tādas standartizācijas organizācijas kā Starptautiskā Standartizācijas organizācija (*ISO*) noteiktajiem tehniskajiem standartiem.

Tomēr Tiesa precizē, ka tiesiskās drošības princips prasa, lai atsauce uz šādiem standartiem būtu skaidra un precīza un tās iedarbība būtu paredzama, lai ieinteresētās personas varētu novērtēt savu tiesisko situāciju un attiecības, ko regulē Savienības tiesību sistēma. Konkrētajā gadījumā Tiesa uzskata, ka, tā kā Direktīvas 2014/40 4. panta 1. punktā ietvertā atsauce uz *ISO* standartiem atbilst šai prasībai un šī direktīva ir publicēta *Oficiālajā Vēstnesī*, tas vien, ka šajā tiesību normā ir ietverta atsauce uz *ISO* standartiem, kuri šajā stadijā nav tikuši šādā veidā publicēti, nevar likt apšaubīt šīs tiesību normas spēkā esamību.

Tomēr attiecībā uz iespēju atsaukties uz *ISO* standartiem attiecībā pret privātpersonām Tiesa atgādina, ka saskaņā ar tiesiskās drošības principu uz šiem standartiem, kas ir padarīti par saistošiem ar Savienības leģislatīvu aktu, attiecībā pret privātpersonām vispārīgi var atsaukties tikai tad, ja tie ir tikuši publicēti *Oficiālajā Vēstnesī*. Tādējādi, tā kā standarti, uz kuriem ir veikta atsauce Direktīvas 2014/40 4. panta 1. punktā, nav publicēti *Oficiālajā Vēstnesī*, privātpersonas nevar zināt šajā direktīvā cigaretēm noteiktās emisiju līmeņu mērīšanas metodes. Savukārt attiecībā uz iespēju atsaukties uz *ISO* standartiem attiecībā pret uzņēmumiem Tiesa uzsver, ka, tā kā tiem ar valsts standartizācijas organizāciju starpniecību ir bijusi piekļuve Direktīvas 2014/40 4. panta 1. punktā minēto standartu oficiālajai un autentiskajai versijai, uz šiem standartiem var atsaukties attiecībā pret šiem uzņēmumiem.

Treškārt, attiecībā uz Direktīvas 2014/40 4. panta 1. punkta spēkā esamību, ņemot vērā VKTU 5. panta 3. punktu¹⁰, Tiesa norāda, ka ar šo pēdējo minēto tiesību normu nav aizliegta jebkāda tabakas industrijas dalība, ieviešot un piemērojot regulējumu tabakas uzraudzības jomā, bet tā ir

⁶ Tostarp VKTU 5. panta 3. punktam.

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1049/2001 (2001. gada 30. maijs) par publisku piekļuvei Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem (OV 2001, L 145, 43. lpp.).

⁸ Regulā (ES) Nr. 216/2013 tostarp ir paredzēti noteikumi par Savienības tiesību aktu publicēšanu *Oficiālajā Vēstnesī*.

⁹ Saskaņā ar šo tiesību normu "leģislatīvos aktus publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Minētie akti stājas spēkā tajos norādītajā dienā vai, ja tā nav norādīta, divdesmitajā dienā pēc to publicēšanas".

¹⁰ Šajā tiesību normā ir paredzēts, ka šīs konvencijas puses, ieviešot un nosakot attiecīgo sabiedrības veselības politiku tabakas uzraudzības jomā, darbosies ar mērķi aizsargāt šo politiku no tabakas industrijas interesēm saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

tikai vērsta uz to, lai novērstu, ka šīs industrijas intereses ietekmētu šīs konvencijas pušu īstenoto tabakas uzraudzības politiku. Līdz ar to tas vien, ka tabakas industrija ir piedalījusies attiecīgo standartu izstrādē /ISO, nevar likt apšaubīt Direktīvas 2014/40 4. panta 1. punkta spēkā esamību.

Ceturtkārt, attiecībā uz Direktīvas 2014/40 4. panta 1. punkta spēkā esamību, ņemot vērā prasību par cilvēku veselības augstu aizsardzības līmeni ¹¹, kā arī Hartas 24. un 35. pantu ¹², Tiesa uzsver, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru šīs Direktīvas 2014/40 tiesību normas spēkā esamība nevar tikt izvērtēta, pamatojoties uz iesniedzējtiesas lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu minētajiem pētījumiem. Proti, šie pētījumi ir vēlāki par 2014. gada 3. aprīli – šīs direktīvas pieņemšanas datumu.

Piektkārt un visbeidzot, Tiesa precizē īpašības, kādām ir jāatbilst izmantojamai cigarešu emisiju mērīšanas metodei, lai pārbaudītu Direktīvā 2014/40 noteikto maksimālo emisiju līmeņu ievērošanu, gadījumā, ja uz tās 4. panta 1. punktā veikto atsauci uz /ISO standartiem nevarētu atsaukties attiecībā pret privātpersonām. Tātad tā uzskata, ka šai metodei, ievērojot zinātnes un tehnikas attīstību vai starptautiski atzītus standartus, ir jābūt piemērotai, lai mērītu emisiju, kuras izdalās, izmantojot cigareti tai paredzētajā veidā, līmeņus, par pamatu ņemot cilvēku, īpaši jauniešu, augstu veselības aizsardzības līmeni. Ar šo metodi iegūto mērījumu precizitāte ir jāpārbauda laboratorijām, ko apstiprinājušas un pārrauga dalībvalstu kompetentās iestādes, kā ir noteikts Direktīvas 2014/40 4. panta 2. punktā. Valsts tiesai ir jāizvērtē, vai emisiju līmeņu mērīšanai faktiski izmantotās metodes atbilst Direktīvai 2014/40, neņemot vērā tās 4. panta 1. punktu.

ATGĀDINĀJUMS. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums tāpat ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

¹¹ Paredzēta tostarp LESD 114. panta 3. punktā.

¹² Hartas 24. pants attiecas uz bērna tiesībām. Savukārt Hartas 35. pants attiecas uz veselības aizsardzību.